

Obsah

1	Úvod do farmakologie.....	9
1.1	Definice oboru.....	9
1.2	Rozdělení farmakologie	9
1.3	Léčivá látka, léčivý přípravek	10
1.3.1	Léčivý přípravek.....	10
1.3.2	Pomocné látky	11
1.3.3	Lék.....	11
1.4	Způsoby třídění léčivých přípravků.....	12
1.4.1	Dle původu	12
1.4.2	Dle způsobu přípravy.....	12
1.4.3	Dle způsobu výdeje.....	12
1.4.4	Dle ATC klasifikace	12
1.4.5	Složky léčivého přípravku	13
1.4.6	Třídění dle účinku.....	13
1.5	Technologická klasifikace hromadně vyráběných léčivých přípravků.....	13
1.6	Způsoby označení léčivé látky v léčivém přípravku	14
2	Základy farmakokinetiky	16
2.1	Buňka, buněčná membrána.....	16
2.2	Bariéry organismu	18
2.2.1	Bariéra trávicí trubice	18
2.2.2	Bariéra hematoencefalická.....	18
2.2.3	Bariéra placentární	18
2.2.4	„Bariéra“ ledvinná	18
2.3	Mechanismy průniku léčiv přes buněčné membrány.....	19
2.4	Absorpce léčiv	22
2.5	Biodistribuce léčiv	23
2.6	Bioeliminace léčiv	25
2.6.1	Dvě fáze biotransformačního procesu	26
2.6.2	Exkrece léčiv z organismu.....	28
2.7	Ukazatelé farmakokinetiky	29
2.7.1	Distribuční objem	30
2.7.2	Clearance („očista“)... ..	30
2.7.3	Biologická dostupnost	31
2.7.4	Biologický poločas	33
3	Základy farmakodynamiky.....	35
3.1	Nespecifický účinek	36
3.2	Specifický účinek	36
3.2.1	Nereceptorová místa specifického účinku léčiv.....	36
3.2.2	Receptory pro léčiva.....	37
4	Lékové interakce	53
4.1	Farmakokinetické interakce.....	54
4.1.1	Interakce na úrovni absorpce a transmembránového transportu.....	54
4.1.2	Interakce na úrovni distribuce.....	57
4.1.3	Interakce na úrovni biotransformace	58
4.1.4	Interakce na úrovni exkrece.....	61
4.2	Farmakodynamické interakce	62
4.3	Třídění lékových interakcí na základě jejich klinické relevance	65
5	Klinické třídění účinku léčiv, dávky léčiv, lékové indikace a kontraindikace	67
5.1	Rozdělení léčiv	67
5.2	Účinky léčiv.....	67
5.3	Vliv dávkování léčiv na jejich farmakologický efekt.....	69

5.3.1	Vztah mezi dávkou a účinkem může mít charakter	69
5.3.2	Vyjadřování vztahů mezi dávkou a účinkem	69
5.3.3	Názvy dávek podávaného léčiva (podle množství)	72
5.3.4	Terapeutická šířka a terapeutický index	72
5.3.5	Léková indikace a kontraindikace	73
6	Toxikologie léčiv a antidota	74
6.1	Toxikologie studuje	74
6.2	Toxikologie léčiv	74
6.3	Mechanismy toxického působení	74
6.4	Přehled toxických syndromů (vyvolávající agens, příznaky, léčení)	75
6.4.1	Anticholinergní syndrom	75
6.4.2	Sympatomimetický syndrom	75
6.4.3	Syndrom po požití opiátů, sedativ, ethanolu	75
6.4.4	Cholinergní syndrom	75
6.4.5	Extrapyramidový syndrom	75
6.4.6	Serotoninový syndrom	76
6.4.7	Syndrom po požití rozpouštědel	76
6.5	Léčebné zásahy při intoxikacích	76
6.6	Orgánová toxicita	78
7	Cesty podání léčiva do organismu	79
7.1	Resorpce léčiva	79
7.2	Lokální aplikace	79
7.3	Celková (systémová) aplikace	80
7.3.1	Perorální (enterální) aplikace	80
7.3.2	Parenterální cesty podání	80
7.3.3	Cesty pro systémové i pro lokální podání	81
8	Faktory ovlivňující účinky léčiv	82
8.1	Faktory vztahující se k léčivému přípravku	82
8.2	Faktory vztahující se k nemocnému	82
8.3	Faktory vztahující se k léčivému přípravku i k nemocnému	83
9	Látkové závislosti	87
9.1	Závislost	87
9.1.1	Návyková látka (droga)	87
9.1.2	Základní charakteristiky osobnosti	87
9.1.3	Prostředí	87
9.2	Neurobiologické mechanismy vzniku závislosti	87
9.3	Toxikomanie	88
9.4	Abstinenční příznaky	88
9.5	Přehled základních typů látkových závislostí	88
9.5.1	Závislost na organických rozpouštědlech (na těkavých látkách)	88
9.5.2	Závislost na lécích (barbituráty, benzodiazepiny)	89
9.5.3	Závislost na látkách stimulujících centrální nervový systém (CNS)	89
9.5.4	Závislost na halucinogenních látkách	89
9.5.5	Závislost na morfinu a příbuzných látkách	90
9.5.6	Závislost na látkách obsažených v konopí	90
10	Výzkum a vývoj nových léčiv	91
10.1	Úvod	91
10.2	Zdroje nových léčiv	91
10.3	Farmakologický skríníng nově syntetizovaných látek	92
10.4	Preklinické testování	92
10.5	Pokusná zvířata a zvířecí modely	93
10.6	Klinické hodnocení léčiv	94
10.6.1	Fáze I.	94
10.6.2	Fáze II.	94

10.6.3 Fáze III.....	95
10.6.4 Fáze IV	95
10.6.5 Placebem kontrolované klinické hodnocení	95
10.6.6 Randomizovaná studie.....	95
10.6.7 Zaslepená (blinding) studie.....	96
10.6.8 Dvojitě zaslepené klinické hodnocení	96
10.6.9 Otevřená studie	96
10.6.10 Multicentrická studie	96
11 Etické a právní aspekty klinického zkoušení léčiv	97